

Rabobank

Regionale Recessie Barometer Rotterdam

Economische verwachting tot 2011

Oktober 2009

CONCLUSIES

- Zakelijke diensten, zorg en logistiek hebben een belangrijk aandeel in de Rotterdamse werkgelegenheid.
- Verwachte daling van werkgelegenheid in Rotterdam in lijn met daling in Nederland.
- Voornaamste daling van werkgelegenheid verwacht in de financiële sector en de industrie.
- Verwachte werkloosheid in Rotterdam op hoger niveau dan landelijk.
- Sterke daling van het productievolume van het bedrijfsleven in Rotterdam gedurende 2009.

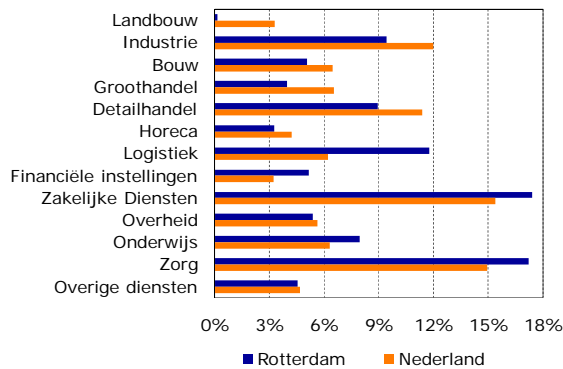
Regionale Recessie Barometer Rotterdam

De recessie in cijfers

Regio's verschillen in de mate waarin zij de effecten van de recessie onder- vinden. Om hier inzicht in te bieden, is door Rabobank Nederland de Regionale

Recessie Barometer ontwikkeld. In deze beknopte rapportage schetsen we op hoofd- lijnen het beeld van de gevolgen van de economische recessie voor Rotterdam op korte termijn. We gaan in op de verwachte ontwik- keling van de werkgelegenheid, de werkloos- heid en het productievolume van het Rotter- damse bedrijfsleven in de periode tot 2011. Daarbij vergelijken we Rotterdam met Nederland.

Figuur 1: Sectorstructuur 2008 (percentage banen)

Bron: LISA, bewerking Rabobank

Sectorstructuur: invloed van de haven goed terug te zien in de logistiek

De inhoud van de recessie op de regionale economie wordt bepaald door de aard van die economie, de sectorstructuur. De ene sector

wordt immers eerder of harder getroffen dan de ander. Figuur 1 toont de sectorstructuur van Rotterdam en Nederland in termen van werkgelegenheid. Hieruit blijkt dat een aantal sectoren relatief sterk vertegenwoordigd is in Rotterdam. Van deze springt de logistiek met een aandeel van 12 procent in de totale werkgelegenheid het meest in het oog. Het behoeft geen uitleg dat dit met de Rotterdamse haven te maken heeft. De grootste sectoren in Rotterdam zijn echter de zakelijke dienstverlening en de zorg, die eveneens zijn over- vertegenwoordigd. Samen zijn zij goed voor ruim een derde van het totale aantal banen in Rotterdam. Financiële instellingen en in mindere mate onderwijs zijn ook relatief grote sectoren in de gemeente. De overige sectoren zijn in meerdere of mindere mate ondervertegenwoordigd in Rotterdam. De meest opvallende in dat opzicht zijn de de industrie, de groothandel en de detailhandel.

Regionale Recessie Barometer Rotterdam

Vergelijkbare daling werkgelegenheid

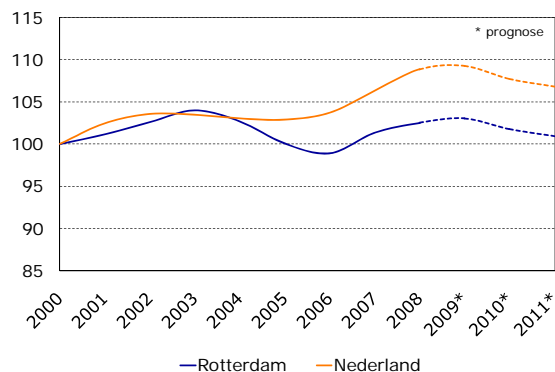
De ontwikkeling van de werkgelegenheid over de periode 2000 tot 2011 (figuur 2) laat zien dat het aantal banen in Rotterdam na 2003 relatief sterk daalde. Sinds 2006 nam het aantal arbeidplaatsen wel weer toe, maar Rotterdam haalde niet de sterke groei die Nederland kende tot 2008. Net als in Nederland wordt verwacht dat het aantal arbeidsplaatsen tot 2011 een daling laten zien. Rotterdam volgt daarbij naar verwachting ongeveer het landelijke beeld.

Overheid & onderwijs en zorg enige groeiers

De prognose voor de werkgelegenheidsontwikkeling in Nederland van 2009 tot 2011 is negatief (-2,2 procent). Figuur 3 toont de landelijke werkgelegenheidsontwikkeling per sector. Daaruit blijkt dat de afname van het aantal arbeidsplaatsen in 2009 en 2010 met 12 procent relatief het grootst is in de financiële sector. Ook de industrie en de logistiek kennen waarschijnlijk een forse daling van het aantal arbeidsplaatsen (respectievelijk 8 en 6 procent). De sectoren overheid & onderwijs en zorg zijn, met een groei van respectievelijk 1,3 en 5 procent, de enige sectoren waar de werkgelegenheid tot 2011 waarschijnlijk toeneemt.

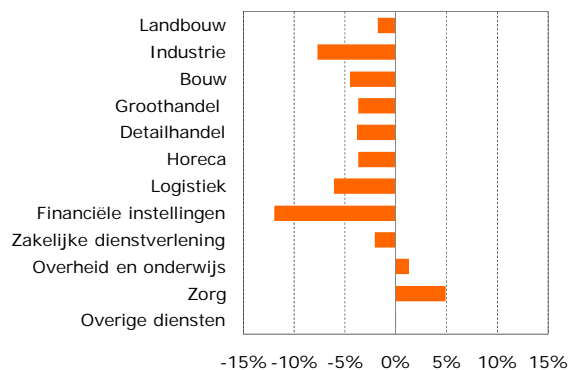
In de logistiek en de zakelijke diensten wijkt de prognose voor Rotterdam af van landelijk. Binnen de logistiek zal vooral het aantal arbeidsplaatsen in het vervoer over land flink dalen. Deze bedrijfstak heeft in Rotterdam een relatief minder groot aandeel in de totale logistieke sector dan landelijk. Daardoor zal het verlies van arbeidsplaatsen in Rotterdam naar verwachting kleiner zijn dan de 6 procent die we voor de logistiek in Nederland voorspellen. In de zakelijke dienstverlening voorzien we een daling van de werkgelegenheid met 2 procent. Binnen deze sector wordt de grootste daling van de werkgelegenheid in de overige zakelijke dienstverlening verwacht. In Rotterdam is het aandeel van deze bedrijfstak relatief groter dan in Nederland waardoor er waarschijnlijk een grotere afname van het aantal arbeidsplaatsen zal zijn dan in Nederland.

Figuur 2: Ontwikkeling werkgelegenheid

Bron: LISA/EIM, bewerking Rabobank

Figuur 3: Prognose van de werkgelegenheidsontwikkeling per sector Nederland (2009-2011)

Bron: EIM, bewerking Rabobank

Regionale Recessie Barometer Rotterdam

Werkloosheid op hoger niveau dan landelijk

Door de verwachte ontwikkeling van de werkgelegenheid per sector te combineren met de ontwikkeling van de beroepsbevolking en het woon-werk verkeer kunnen prognoses voor de werkloosheid worden berekend.

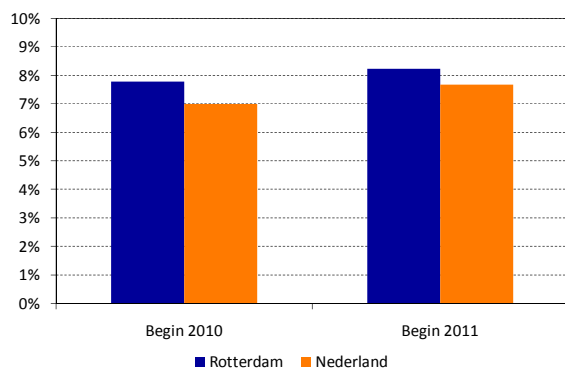
Het resultaat van deze berekeningen staat in figuur 4. Volgens de prognose heeft Rotterdam aan het begin van 2010 een werkloosheidspercentage van 7,8. In 2010 zal er een verdere stijging van 0,5 procent plaatsvinden waardoor de werkloosheid begin 2011 op 8,3 procent uitkomt. Daarmee doet de gemeente het minder goed dan Nederland als geheel. Ook in Nederland voorzien we gedurende 2010 een stijging van de werkloosheid. Daardoor zal begin 2010 7 procent van de Nederlandse beroepsbevolking werkloos zijn. Begin 2011 is dit opgelopen naar 7,7 procent.

Sterke daling productievolume van bedrijfsleven in 2009

Met behulp van de verandering van het aantal werkzame personen en de verandering van de arbeidsproductiviteit kan een prognose voor het productievolume van het bedrijfsleven over 2009 en 2010 worden gegeven.

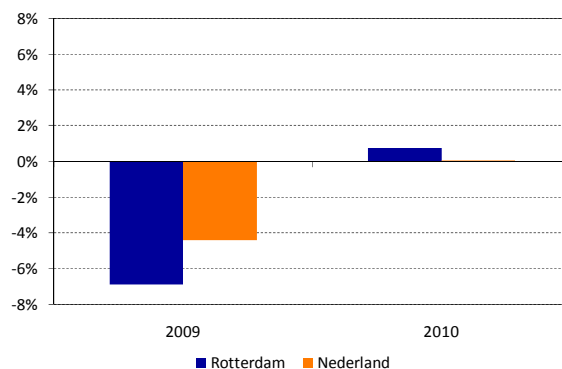
Figuur 5 laat zien dat het productievolume over 2009 in Rotterdam (-6,9 procent) en Nederland (-4,4 procent) lager uit zal komen dan een jaar eerder. Over 2010 laat het in Rotterdam een lichte stijging zien (0,8 procent) terwijl er in Nederland nauwelijks verandering plaats vindt. De verwachte daling van het productievolume over 2009 is een gevolg van de lagere afzetten die bedrijven zullen realiseren. Eerder werd al duidelijk dat als gevolg hiervan sprake is van een negatieve ontwikkeling van de werkgelegenheid. Het productievolume daalt echter harder dan de werkgelegenheid doordat ook de arbeidsproductiviteit afneemt.

Figuur 4: Werkloosheidspercentage 2010-2011

Bron: EIM/Rabobank

Figuur 5: Prognose van de jaar-op-jaar mutatie van het productievolume van het bedrijfsleven

Bron: EIM/Rabobank

Kennis en Economisch Onderzoek op internet
www.rabobank.com/kennisbank

Voor meer informatie over sectoren bezoek
www.rabobank.nl/bedrijven, MKB/Cijfers & Trends

Postadres

Rabobank Nederland,
KEO (UEL A.00.02)
Postbus 17100
3500 HG Utrecht

Bezoekadres

Rabobank Nederland
Eendrachtlaan 10
3526 LB Utrecht

Contactpersoon

Thijs Geijer
Tel. 030 – 2130744
T.Geijer@rn.rabobank.nl

Rabobank